

ความเห็นต่อ “ร่างมาตรฐานการจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม (Thailand Taxonomy)”

เสนอ

คณะกรรมการ Thailand Taxonomy

โดย

แนวร่วมการเงินที่เป็นธรรมประเทศไทย (Fair Finance Thailand)

และองค์กรภาคีตั้งรายนามแนบท้าย

26 มกราคม 2566

แนวร่วมการเงินที่เป็นธรรมประเทศไทย (Fair Finance Thailand) และองค์กรภาคีตั้งรายนามแนบท้ายความเห็นฉบับนี้ (“แนวร่วมฯ”) นำส่งข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อ ร่างมาตรฐานการจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม (Thailand Taxonomy) ตามคำถามในแบบสอบถามความเห็นบนเว็บไซต์ ธปท.¹ ดังต่อไปนี้

คำถามที่ 1/7 กรอบแนวคิดและการกำหนดวัตถุประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อมสำหรับการพัฒนา Thailand Taxonomy ระยะที่ 1 มีความครอบคลุมต่อการจัดการกับปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแล้วหรือไม่

แนวร่วมฯ เห็นว่า โดยรวม กรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อมสำหรับการพัฒนา Thailand Taxonomy ระยะที่ 1 มีความครอบคลุมอยู่บ้างต่อการจัดการกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในบริบทของประเทศไทย แต่ยังไม่ครอบคลุมมากพอ เนื่องจากกำหนด “การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเพื่อลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ” (climate change mitigation) เป็นวัตถุประสงค์หลักด้านสิ่งแวดล้อมเพียงข้อเดียว ซึ่งถึงแม้จะสอดคล้องกับวาระโลกและเป้าหมายการขับเคลื่อนสู่ Net Zero ของประเทศไทย แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตลอดจนแผนแม่บทต่างๆ ก็ตาม วัตถุประสงค์ดังกล่าวก็ยังไม่อาจครอบคลุมสถานการณ์และปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมในประเทศไทยที่เร่งด่วนและรุนแรงในด้านอื่นๆ ซึ่งรวมอยู่ในวัตถุประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อมอีก 5 ข้อ ที่คณะทำงานฯ ประกาศว่าจะอยู่ในการพัฒนา Thailand Taxonomy ในระยะต่อไป วัตถุประสงค์เหล่านี้ได้แก่

1. การปรับตัวรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (climate change adaptation)
2. การใช้ประโยชน์และอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืน (sustainable use and protection of marine and water resources)
3. ศักยภาพการฟื้นตัวของฐานทรัพยากรและการเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจหมุนเวียน (resource resilience and transition to a circular economy)
4. การป้องกันและควบคุมมลพิษ (pollution prevention and control)
5. การอนุรักษ์และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศ (protection and restoration of biodiversity and ecosystems)

อย่างไรก็ดี ร่าง Thailand Taxonomy กล่าวถึงวัตถุประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อมอีก 5 ข้อ นอกเหนือจาก climate change mitigation ที่จะได้รับการพัฒนาในระยะถัดไปของ Thailand Taxonomy โดยไม่มีการประกาศกรอบเวลาและกระบวนการพัฒนาที่ชัดเจน อีกทั้งระยะเวลาที่เปิดให้สาธารณะให้ความเห็นต่อร่าง

¹ https://www.bot.or.th/Thai/FinancialInstitutions/Pages/Taxonomy_th.aspx

Thailand Taxonomy เพียง 4 สัปดาห์ เป็นช่วงเวลาที่กระชั้นชิดเกินไปมาก แนวร่วมฯ จึงเห็นว่า คณะทำงาน Thailand Taxonomy (“คณะทำงานฯ”) ควร ขยายระยะเวลารับฟังความคิดเห็นต่อร่าง Thailand Taxonomy ระยะที่ 1 ออกไปอีกอย่างน้อย 4 สัปดาห์ และในขณะเดียวกันก็ควร เปิดเผยแพร่เวลาและกระบวนการพัฒนา Thailand Taxonomy ในระยะถัดไปที่ชัดเจน และ เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ได้มีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาและให้ความเห็นอย่างกว้างขวางและทั่วถึง เนื่องจากการพัฒนา ร่าง Thailand Taxonomy ในระยะแรกนั้นมิได้ใช้กระบวนการที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียได้มีส่วนร่วมอย่างทั่วถึงแต่อย่างใด โดยเฉพาะนักวิชาการด้านพลังงาน นักวิชาการด้านสิ่งแวดล้อม องค์กรพัฒนาเอกชนด้านสิ่งแวดล้อม และตัวแทนชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากโครงการในภาคพลังงานและภาคการขนส่งในอดีต อีกทั้ง คณะทำงานฯ เผยแพร่ร่าง Thailand Taxonomy แต่เพียงฉบับภาษาอังกฤษเท่านั้น เท่ากับกีดกันการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียในประเทศไทยอย่างมีนัยสำคัญ

นอกจากนี้ แนวร่วมฯ เห็นว่า กิจกรรมทั้งหมด 22 กิจกรรมในภาคพลังงานและภาคการขนส่งที่รวมอยู่ในขอบเขตของร่าง Thailand Taxonomy ระยะที่ 1 ควรได้รับการทบทวนในบริบทของประเทศไทย รวมถึงช่องว่างและข้อจำกัดของกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ “ไม่สร้างผลกระทบเชิงลบอย่างมีนัยสำคัญ” (Do No Significant Harm หรือ เกณฑ์ DNSH) ต่อวัตถุประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อม 1 หรือหลายข้อในรายการวัตถุประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อม 5 ข้อที่ยังไม่ได้อยู่ใน Thailand Taxonomy ระยะที่ 1 โดยเฉพาะกิจกรรมที่อาจส่งผลกระทบสูง อาทิ โครงการผลิตไฟฟ้าพลังน้ำขนาดใหญ่

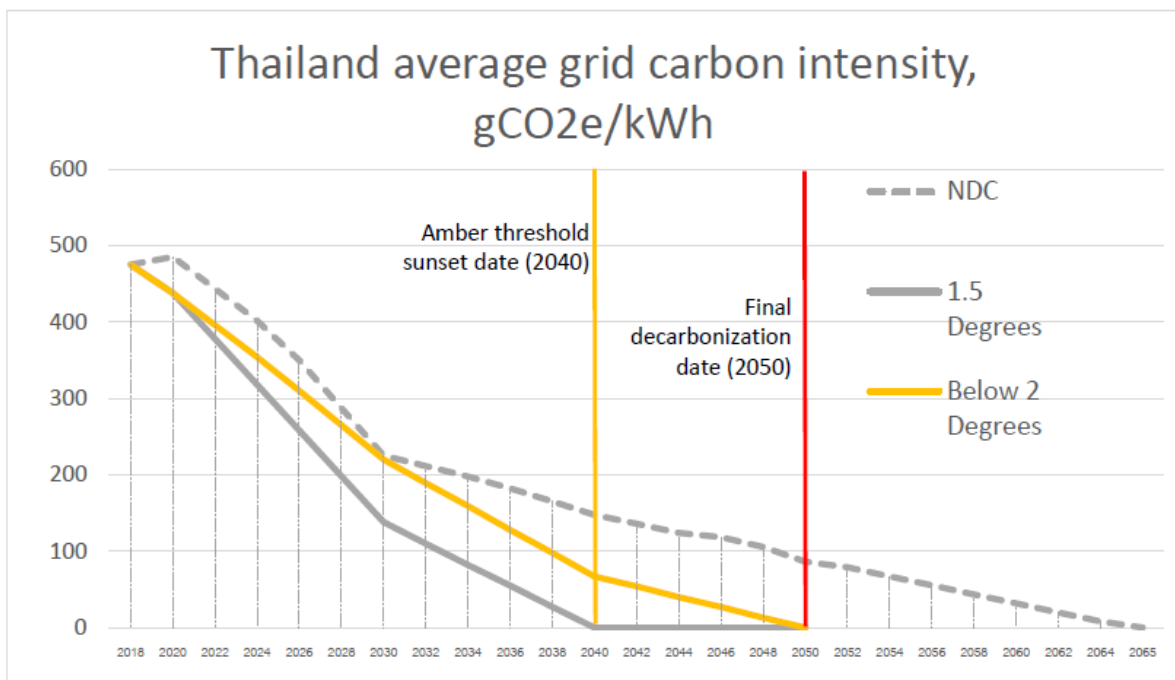
ทั้งนี้ เนื่องจากในร่าง Thailand Taxonomy ระยะที่ 1 กำหนดเกณฑ์ DNSH ไว้เพียงเป็นเกณฑ์กว้างๆ ที่ใช้เป็นการทั่วไปสำหรับทุกกิจกรรมเท่านั้น โดยไม่คำนึงถึงลักษณะและระดับความเสี่ยงที่จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อวัตถุประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อมอื่นๆ ของกิจกรรมแต่ละประเภทที่ย่อมมีความแตกต่างกันมาก (ดูรายละเอียดใน ความเห็นของแนวร่วมฯ ต่อคำถามที่ 4/7 และ 6/7 ในเอกสารฉบับนี้)

คำถามที่ 2/7 วิธีการประเมินกิจกรรมทางเศรษฐกิจในภาคพลังงาน (การผลิตพลังงาน) และการขนส่ง สมเหตุสมผลและเหมาะสมกับบริบทของประเทศไทยแล้วหรือไม่?

แนวร่วมฯ เห็นว่าวิธีการประเมินกิจกรรมทางเศรษฐกิจในภาคพลังงานและการขนส่ง โดยรวมมีความสมเหตุสมผลและเหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย อย่างไรก็ตามก็ดี ร่าง Thailand Taxonomy ระยะที่ 1 โดยเฉพาะการคำนวณเป้าหมายการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของภาคพลังงาน รวมถึงการกำหนด “ปีสิ้นสุดการเปลี่ยนผ่าน” สำหรับกิจกรรมสีเหลือง (Amber threshold) ไว้ที่ ค.ศ. 2040 หลักๆ ยังคงอ้างอิงสมมุติฐานในแผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย พ.ศ. 2561-2580 (PDP2018) ซึ่งมีความล้าสมัยไปหลายปีแล้ว โดยร่าง Thailand Taxonomy ระยะที่ 1 ระบุว่า “ตามแผน PDP2018 ประเทศไทยจะเพิ่มอัตรา

การผลิตพลังงานจากแหล่งพลังงานหมุนเวียนจนถึง 36% ภายในปี ค.ศ. 2037 และรัฐบาลอยู่ระหว่างการจัดทำแผนพลังงานชาติ (National Energy Plan: NEP) ฉบับใหม่ ซึ่งจะเพิ่มสัดส่วนของพลังงานหมุนเวียนที่ใช้ในการผลิตไฟฟ้าเป็น 50% ของแหล่งพลังงานทั้งหมด ภายในปี ค.ศ. 2050” ซึ่งเป้าหมายการเพิ่มสัดส่วนของพลังงานหมุนเวียนเป็น 50% ตามแนวทางที่กระทรวงพลังงานประกาศ ยังห่างไกลจากระดับที่ควรต้องเกิดเพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกลง 45% ก่อนปี 2030 จากปี 2010 และมุ่งหน้าสู่ Net Zero ภายในปี ค.ศ. 2050 ตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการระหว่างรัฐบาลว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ (Intergovernmental Panel on Climate Change หรือ IPCC)

นอกจากข้อมูลที่ใช้เป็นฐานในการจัดทำวิธีประเมินกิจกรรมของภาคพลังงาน ในร่าง Thailand Taxonomy ระยะที่ 1 จะล้าสมัยแล้ว แนวร่วมฯ ยังมีความกังวลว่าการปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัยสำหรับ Thailand Taxonomy จะใช้เวลานานเกินไปถ้าหากไม่มีการแก้ไขในระยะที่ 1 เนื่องจากคณะทำงานฯ แนะนำว่า Thailand Taxonomy จะมีการทบทวนทุก 3 ปี และสินเชื่อ/หุ้นกู้เขียวที่ออกตามเกณฑ์เดิมจะมีระยะเวลาถึง 5 ปี (grandfathering) ก่อนที่จะต้องเข้ารับการประเมินตามเกณฑ์ใหม่

Source: TPI, BOT data

ด้วยเหตุนี้ แนวร่วมฯ เสนอว่า สำหรับ Thailand Taxonomy ระยะที่ 1 นิยามของกิจกรรมที่เข้าข่ายสีเหลือง (Amber) อย่างน้อยควรจะต้องไม่เกินเส้น “Below 2 Degrees” (ตามภาพที่ 7 จากเอกสารข้างต้น) แทนที่จะยึดตามเส้น “NDC” ดังที่คณะทำงานฯ ระบุ และดังนั้น ตัวเลขในตารางที่ 11 สำหรับกิจกรรม Amber ก็ต้องลดลงตามไปด้วย ซึ่งจะช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและลดความเสี่ยงที่จะอนุมัติกิจกรรมที่ใช้เชื้อเพลิงฟอสซิลไปอีกยาวนาน ในทางที่กีดกันการเปลี่ยนผ่านของประเทศไทย (lock-in)

แนวร่วมฯ เห็นว่า สำหรับข้อมูลสนับสนุนการเปลี่ยนมาใช้เส้น “Below 2 Degrees” เป็นอย่างน้อย สำหรับกิจกรรม Amber คณะทำงานฯ ควรพิจารณาข้อมูลล่าสุดจากโครงการแผนพัฒนาพลังงานอื่นๆ นอกเหนือจากแผนของหน่วยงานภาครัฐ ที่มีการจัดทำและเผยแพร่ต่อสาธารณะ ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมาย Net Zero ตามข้อเสนอแนะของ IPCC มากกว่าแผน PDP2018 และร่างแผนพัฒนาพลังงานชาติ NEP อาทิ เอกสารดังต่อไปนี้

1. แผน PDP ภาคประชาชน (2565) จัดทำโดย สถาบันพลังงานเพื่ออุตสาหกรรม สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และมูลนิธิพลังงานสะอาดเพื่อประชาชน² – คาดการณ์ว่าไทยสามารถเพิ่มสัดส่วนพลังงานหมุนเวียนในการผลิตไฟฟ้าเป็น 83-90% ใน 3 ภูมิภาคนี้ ภายในปี ค.ศ. 2050
2. แผนการเปลี่ยนผ่านสู่ Net Zero (2565)³ จัดทำโดย โครงการ Clean, Affordable and Secure Energy for Southeast Asia (CASE) – คาดการณ์ว่าไทยสามารถเพิ่มสัดส่วนพลังงานหมุนเวียนเป็น 60% ของการผลิตไฟฟ้าภายในปี ค.ศ. 2030, เพิ่มขึ้นเป็น 77% ภายในปี 2037 และ 85% ภายในปี 2050

คำถามที่ 3/7 จำนวนกิจกรรมทางเศรษฐกิจในภาคพลังงาน (การผลิตพลังงาน) และการขนส่ง ครอบคลุมกิจกรรมที่มีนัยสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศแล้วหรือไม่

แนวร่วมฯ เห็นว่ากิจกรรมจำนวน 22 กิจกรรมในภาคพลังงานและการขนส่ง ค่อนข้างครอบคลุมกิจกรรมหลักในภาคส่วนดังกล่าวที่มีนัยสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ อย่างไรก็ตาม ร่าง Thailand Taxonomy ยังไม่รวมกิจกรรม โรงไฟฟ้าพลังงานร่วม (co-generation) ซึ่งใช้ก๊าซธรรมชาติเป็นพลังงานหลัก ดังนั้นคณะทำงานฯ จึงควรรวมกิจกรรมดังกล่าวในร่าง Thailand Taxonomy ระยะที่ 1 ด้วย โดยอาจประยุกต์ใช้เงื่อนไขและตัวชี้วัดของ EU Taxonomy แต่ปรับให้ตรงกับเกณฑ์ Green และ Amber ของไทย

² เข้าถึงได้จาก <https://re100th.org/pdp2022/>

³ เข้าถึงได้จาก https://caseforsea.org/post_knowledge/towards-a-collective-vision-of-thai-energytransition-national-long-term-scenarios-and-socioeconomic-implications/

เงื่อนไขและตัวชี้วัดของ co-generation heat/cool & power ใน EU Taxonomy:

<p>Co-Generation of heat/cool & power 2nd Climate Delegated Act</p>	<p>Included under specific conditions (all to be met)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Permit by end of 2030. - Emissions reduction of at least 55 % GHG per kWh of output energy. - Energy savings of at least 10% - (Direct) emissions limit lower than 270 g CO₂e/kWh. - Coal-to-gas switch. - Coal phase-out date reported in the Member State's NECP. - Capacity is maximum the same as the retired coal capacity. - No alternatives: cannot be generated from RES, based on assessment published and subject to a stakeholder consultation. - Switch to renewable and/or low-carbon gaseous fuels by end of 2035.
--	--	---

ที่มา: E3G Blog, “When is gas “green” according to the EU Taxonomy?”

<https://www.e3g.org/news/when-is-gas-green-according-to-the-eu-taxonomy/>

คำถามที่ 4/7 เงื่อนไขและตัวชี้วัดของภาคพลังงานครบถ้วนและเหมาะสมหรือไม่? เช่น รายละเอียดและขอบเขตของกิจกรรม เงื่อนไขที่ใช้ประเมิน รายละเอียดและข้อมูลสำหรับจัดทำตัวชี้วัด

แนวร่วมฯ เห็นว่า เงื่อนไขและตัวชี้วัดของภาคพลังงานบางกิจกรรม ยังมีความไม่เหมาะสม ไม่ครบถ้วน อีกทั้งหลักเกณฑ์ DNSH (Do No Significant Harm) ซึ่งร่าง Thailand Taxonomy ระยะที่ 1 กำหนดไว้เป็นการทั่วไป ยังไม่เพียงพอต่อการสร้างหลักประกันว่ากิจกรรมดังกล่าวจะไม่ส่งผลกระทบต่ออย่างมีนัยสำคัญ (DNSH) ต่อวัตถุประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อมข้อต่างๆ นอกเหนือจากการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเพื่อบรรเทาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (climate change mitigation)

กิจกรรมที่แนวร่วมฯ เห็นว่าเงื่อนไขและตัวชี้วัดยังไม่ครบถ้วนและไม่เหมาะสม ได้แก่ โครงการผลิตไฟฟ้าจากก๊าซธรรมชาติ โครงการผลิตไฟฟ้าจากขยะ (รวมอยู่ในหัวข้อ bioenergy) และโครงการผลิตไฟฟ้าพลังน้ำ ดังรายละเอียดข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. โครงการผลิตไฟฟ้าจากก๊าซธรรมชาติ

Sector classification and activity		
Sector and activity	Energy production from natural gas	
ISIC CODE	3510	
Description	Production of energy from natural gas	
Scope	Conversion and retrofitting projects only	
The activity makes significant contribution to climate change mitigation		
Metrics and thresholds	Green	Conversion of natural gas plants to use green hydrogen leading to an emission intensity of less than 100gCO ₂ e/kWh measured during the life cycle
	Amber	Retrofit of existing natural gas plants that leads to life cycle emission intensity meets declining amber thresholds for the Energy Sector with a prescribed sunset date (Table 11)
	Red	New natural gas-based power plants are excluded

ที่มา: ร่าง Thailand Taxonomy ระยะที่ 1

Table 11. Thresholds for certain energy sector activities**

	2022-2025	2026-2030	2031-2035	2036-2040	2041-2045*	2046-2050*
Green Activities	100	100	100	100	50	
Amber Activities	381	225	191	148	N/A	N/A
Red Activities	>381g	>225g	>191g	>148g	>50g	>50g

NB: all thresholds are subject to review every five years in accordance with new data and technological development

* Post-sunset dates, amber certification is no longer available

** Energy efficiency measures are covered under these energy sector criteria by the very means of establishing thresholds using emission intensity (gCO₂ per unit of production). In order to achieve a certain threshold, the activity must reduce its emission intensity, including by implementing measures to improve efficiency efficiency as an option.

ที่มา: ร่าง Thailand Taxonomy ระยะที่ 1

แนวร่วมฯ เห็นว่า เงื่อนไขและตัวชี้วัดสำหรับโครงการผลิตไฟฟ้าจากก๊าซธรรมชาติในร่าง Thailand Taxonomy ระยะที่ 1 มีความสอดคล้องในระดับหนึ่งกับ EU Taxonomy (ยกเว้นการกำหนด Amber threshold ซึ่งได้กล่าวไปแล้วในข้อคิดเห็นต่อคำถาม 2/7 ด้านบน)

อย่างไรก็ดี ร่าง Thailand Taxonomy ระยะที่ 1 ยังมีความไม่ชัดเจน และยังไม่รวมเงื่อนไขใน EU Taxonomy สำหรับการผลิตไฟฟ้าจากก๊าซธรรมชาติอีกหลายข้อ ซึ่งแนวร่วมฯ เห็นว่าคณะทำงานฯ ควรรวมหลายข้อเข้ามาเป็นเงื่อนไขและตัวชี้วัดของกิจกรรมดังกล่าวด้วย โดยเฉพาะเงื่อนไขและตัวชี้วัดดังต่อไปนี้ สำหรับโครงการที่เข้าข่ายสีเหลือง (Amber) (เนื้อหาในความเห็นข้อ 4 ถึง 6 ด้านล่าง อ้างอิงจาก EU Taxonomy)⁴ –

1. การผลิตไฟฟ้าจากก๊าซธรรมชาติ มีประเด็นว่าเป็นโรงไฟฟ้าใหม่ (new) หรือโรงไฟฟ้าที่มีอยู่เดิม (existing) จึงจำเป็นต้องระบุนิยามให้ชัดเจนมากขึ้นว่า “โรงไฟฟ้าที่มีอยู่เดิม” ครอบคลุมถึงโรงไฟฟ้าที่เริ่มก่อสร้างภายในปี 2565 และ “โรงไฟฟ้าใหม่” หมายถึง โรงไฟฟ้าที่เริ่มต้นก่อสร้างตั้งแต่วันที่ Thailand Taxonomy มีผลบังคับใช้ ในปี 2566 เป็นต้นไป
2. นิยามระดับเขียว (Green) ควรระบุให้ชัดเจนว่าเป็น “Conversion of **existing** natural gas plants” เพื่อป้องกันการมุ่งเปลี่ยนโรงไฟฟ้าก๊าซโครงการใหม่ๆ แต่ปล่อยให้โรงไฟฟ้าก๊าซที่มีอยู่แล้ว ไม่ต้องลงทุนเพื่อลด life cycle emission intensity ให้ต่ำกว่า 100gCO₂e/kWh
3. การระบุถึง hydrogen ในข้อ 4.1.6 การผลิตไฟฟ้าจากก๊าซธรรมชาติ และ 4.1.12 renewable and low-carbon gases ควรระบุให้ชัดเจนว่า เป็น hydrogen ที่ไม่เกี่ยวข้องกับ fossil fuel production ไม่ควรระบุเฉพาะ green hydrogen เท่านั้นตามร่างเอกสาร
4. ถ้าหากโครงการใช้เทคโนโลยีกักเก็บคาร์บอน หรือก๊าซคาร์บอนต่ำ (low-carbon gases) กิจกรรมกักเก็บดังกล่าวจะต้องเป็นไปตามเงื่อนไขในภาคผนวก (Annex) ของ EU Taxonomy เช่น ถ้าหากโครงการมีการขนส่งก๊าซคาร์บอนได้ออกไซด์เพื่อกักเก็บใต้ดิน กิจกรรมดังกล่าวจะต้องผ่านเกณฑ์ใน Section 5.11 และ Section 5.12 ของภาคผนวก EU Taxonomy (ตัวอย่างเกณฑ์ในข้อนี้ เช่น การขนส่งก๊าซคาร์บอนได้ออกไซด์จะต้องไม่นำไปสู่การรั่วไหลของก๊าซดังกล่าวมากกว่า 0.5% ของก๊าซที่ถูกขนส่ง, แหล่งกักเก็บมีระบบการตรวจจับการรั่วไหลของก๊าซและมีแผนการติดตาม เป็นต้น)
5. ข้อมูลยืนยันโดยผู้ประเมินภายนอกว่า โครงการเดิมที่ถูกทดแทนด้วยโครงการผลิตก๊าซธรรมชาติในกรณีนี้ คือ *พลังงานที่ไม่สามารถผลิตได้จากแหล่งพลังงานหมุนเวียน* นำเสนอผ่านการประเมินเปรียบเทียบทางเลือกในการผลิตพลังงานจากพลังงานหมุนเวียนที่คุ้มทุนและเป็นไปได้ทาง

⁴ เข้าถึงจาก <https://ec.europa.eu/sustainable-finance-taxonomy/activities/activity/191/view>

เทคโนโลยี สำหรับกำลังการผลิตเดียวกัน และผลลัพธ์ของการประเมินเปรียบเทียบดังกล่าวได้รับการเผยแพร่ต่อสาธารณะ และผ่านการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสีย

6. ข้อมูลยืนยันโดยผู้ประเมินภายนอกว่า กำลังการผลิตของโครงการผลิตก๊าซธรรมชาติทดแทน ไม่สูงกว่ากำลังการผลิตของโครงการเดิมเกิน 15%

2. โครงการผลิตไฟฟ้าจากขยะ

Sector classification and activity	
Sector and activity	Bioenergy
ISIC CODE	3510
Description	Construction and operation of electricity generation facilities that produce electricity, heating and cooling from Bioenergy (Biomass, Biogas and Biofuels).
Scope	Construction and operation (electricity generation). These Criteria apply to assets and projects relating to: <ul style="list-style-type: none"> • Facilities producing biomass/biofuel • Heating/cooling, and co-generation facilities using biofuel/biomass

	<ul style="list-style-type: none"> Bio-refinery facilities Supporting infrastructure associated with the above 	
The activity makes significant contribution to climate change mitigation		
Metrics and thresholds	Green	<ul style="list-style-type: none"> Existing facilities meeting the threshold for Bioenergy (3.4.1 Bioenergy) Feedstock used for production of bioenergy should comply with one of the following: <ul style="list-style-type: none"> Forest Stewardship Council (FSC); Biomass Biofuels voluntary scheme (2BSvs); Bonsucro; International Sustainability and Carbon Certification (ISCC Plus); Roundtable of Sustainable Biomaterials (RSB) Round Table on Responsible Soy (RTRS)
	Amber	<ul style="list-style-type: none"> Only existing facilities are eligible Lifecycle emission intensity meets amber thresholds for Energy Sector (Table 11) Bioenergy produced from waste (e.g., agriculture, municipal sources) are eligible. Feedstock used for production of bioenergy should comply with one of the following: <ul style="list-style-type: none"> Forest Stewardship Council (FSC); Biomass Biofuels voluntary scheme (2BSvs); Bonsucro; International Sustainability and Carbon Certification (ISCC Plus); Roundtable of Sustainable Biomaterials (RSB) Round Table on Responsible Soy (RTRS)
	Red	Activities that are not compliant with green or amber criteria

ที่มา: ร่าง Thailand Taxonomy ระยะที่ 1

ร่าง Thailand Taxonomy ระยะที่ 1 กำหนดให้การผลิตไฟฟ้าชีวมวลที่ใช้ขยะมูลฝอยเป็นเชื้อเพลิงจัดเป็นกิจกรรมสีเหลือง (Amber) (“bioenergy produced from waste”) ซึ่งแปลว่า เข้าข่ายเป็นโครงการที่ “เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม” ก่อนปี ค.ศ. 2040 โดยไม่ระบุเงื่อนไขหรือตัวชี้วัดใดๆ เพิ่มเติม และไม่มีการกำหนดเกณฑ์ DNSH (Do No Significant Harm) ที่เฉพาะเจาะจงสำหรับกิจกรรมนี้แต่อย่างใด

แนวร่วมฯ เห็นว่า โรงไฟฟ้าชีวมวลที่ใช้ขยะเป็นเชื้อเพลิงก็ดี โรงงานผลิตไฟฟ้าจากพลังงานความร้อนที่ใช้ขยะมาเป็นเชื้อเพลิง (คัดแยกขยะชุมชนและแปรสภาพเป็นเชื้อเพลิงที่เรียกว่า RDF – Refuse-Derived Fuel) ซึ่งยังไม่อยู่ในร่าง Thailand Taxonomy ระยะที่ 1) ก็ดี **ไม่ควรถูกจัดหมวดหมู่เป็น “กิจกรรมเขียว”**

แม้แต่เนี่ย (พูดอีกอย่างคือ ควรเข้าข่ายกิจกรรมสีแดงหรือ Red ใน Thailand Taxonomy) เนื่องจากโครงการเหล่านี้ก่อมลพิษหลายชนิดที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม อาทิ ฝุ่น PM2.5, PM10, กลุ่มสารโลหะหนัก เช่น พรอท แคดเมียม ตะกั่ว สารหนู เบริลเลียม, กลุ่มก๊าซที่เป็นกรด เช่น ไฮโดรเจนคลอไรด์ (HCL), ไฮโดรเจนฟลูออไรด์ (HF), ซัลเฟอร์ออกไซด์ (SOx), ไนโตรเจนออกไซด์ (NOx) และกลุ่มสารอินทรีย์ เช่น ไดออกซิน/ฟิวแรน, Polychlorinated Biphenyls (PCBs), Polycyclic Aromatic Hydrocarbons (PAHs) ในจำนวนนี้มีสารก่อมะเร็งในมนุษย์หลายอย่างด้วยกัน เช่น สารหนู เบริลเลียม แคดเมียม ไดออกซิน/ฟิวแรน พีเอเอช เป็นต้น และที่ผ่านมามีโครงการลักษณะนี้หลายโครงการก็ได้พิสูจน์ให้เห็นแล้วว่าสร้างผลกระทบต่อสุขภาพ ยังไม่นับข้อพิพาทระหว่างผู้ดำเนินโครงการกับชุมชนท้องถิ่นที่เกิดขึ้นทั่วประเทศ ส่วนหนึ่งเนื่องจากความหยาบคายของการบังคับใช้กฎหมาย และการออกข้อยกเว้นตั้งแต่คำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่ทำให้โครงการประเภทนี้ไม่ต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบด้านสิ่งแวดล้อมเช่นกิจการอื่น

มูลนิธินิติธรรมสิ่งแวดล้อม (EnLaw Foundation) ได้สรุปสภาพปัญหาของโรงไฟฟ้าขยะในประเทศไทยไว้ในบทความ "สรุปสถานการณ์สิ่งแวดล้อม สิทธิ และกฎหมายที่น่าสนใจในปี 2564"⁵ ความตอนหนึ่งดังนี้

[โรงไฟฟ้าขยะ] อาจส่งผลกระทบต่อปัญหาด้านสุขภาพของคนในพื้นที่ ทั้งเรื่องมลพิษทางอากาศ เสียง รวมถึงระบบนิเวศ และปัญหาสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่พบคือ การตั้งโรงไฟฟ้าขยะเหล่านี้ มักจะตั้งอยู่ติดกับชุมชนหรือในบางกรณีอาจเรียกได้ว่าอยู่ใจกลางของชุมชน กลางหมู่บ้าน ใกล้กันในระดับรั้วชนรั้ว ซึ่งมีเพิ่มมากขึ้นในปี พ.ศ. 2564 เช่น

1. โรงไฟฟ้าขยะ หรือ RDF (Refuse Derived Fuel) ต.หนองไข่น้ำ อ.หนองแค จ.สระบุรี กำลังการผลิตไฟฟ้า 9.5 เมกะวัตต์ โครงการนี้สร้างในพื้นที่ ต.หนองไข่น้ำ ซึ่งตามผังเมืองแล้วกำหนดให้เป็นพื้นที่ประเภทชุมชน โดยด้านข้างโรงไฟฟ้านั้น ติดหอพักและที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน รวมถึงบ้านเรือนและพื้นที่เกษตร ทั้งนี้จังหวัดสระบุรีมีโรงแปรรูปเชื้อเพลิงขยะ RDF กำลังการผลิตสูง 60 เมกะวัตต์ของบริษัท ทีพีโอ โพลีน เพาเวอร์ จำกัด (มหาชน) อยู่แล้ว ซึ่งสามารถรองรับขยะได้ปริมาณมาก จึงเกิดคำถามว่าทำไมถึงต้องสร้างโรงไฟฟ้าเพิ่มอีกแห่ง และทำไมโรงไฟฟ้าถึงเลือกตั้งกลางชุมชน แทนที่จะตั้งในนิคมอุตสาหกรรมหนองแคซึ่งตั้งอยู่ไม่ไกลและยังมีที่ว่าง
2. โรงไฟฟ้าบอน ต.ทุ่งสง อ.นาบอน จ.นครศรีธรรมราช คือโครงการโรงไฟฟ้าพลังงานความร้อนที่ใช้เชื้อเพลิงชีวมวล เช่น ไม้สับ ทะลายปาล์ม และเปลือกไม้ ซึ่งใช้เชื้อเพลิงขยะชุมชนที่แปรรูปเป็นเชื้อเพลิง RDF ร่วมด้วย ประชาชนใน ต.ทุ่งสง อ.นาบอน ส่วนใหญ่มีอาชีพทำนาและสวนยาง อาศัยน้ำจากคลองที่ไหลผ่านกลางหมู่บ้าน ก่อนจะไหลรวมกันเป็นแม่น้ำตาปี ร่ายล้อมด้วยหุบเขาทุกทิศด้วยเหตุที่มีภูมิศาสตร์เช่นนี้กลายเป็นเรื่องน่าหวาดหวั่นว่าจะยังเก็บกักมลพิษทางอากาศและน้ำ ชังคนนาบอนให้ใช้ชีวิตอยู่ท่ามกลางมลพิษ โดยเฉพาะเมื่อโรงไฟฟ้านี้ตั้งติดกับชุมชน

⁵ เข้าถึงได้จาก <https://enlawfoundation.org/recap-2564/>

3. โครงการแปรรูปขยะมูลฝอยเป็นพลังงานไฟฟ้า ต.บางเป้า อ.กันตัง จ.ตรัง เนื้อที่ 40 ไร่ ผลิตกระแสไฟฟ้าขนาด 9.9 เมกะวัตต์ ซึ่งในเวทีรับฟังความคิดเห็นก็มีประชาชนออกมาแสดงความคิดเห็นคัดค้าน โดยมีการประกาศขอให้ยุติการก่อสร้างโรงไฟฟ้ากำจัดขยะในพื้นที่อย่างเด็ดขาด เพราะที่ตั้งไม่เหมาะสม กังวลจะผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม

คำถามสำคัญคือ ทำไมโรงไฟฟ้าขยะ ที่มีความเสี่ยงก่อผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน จึงสามารถตั้งอยู่กลางชุมชนได้ ซึ่งคงต้องดูกฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้อง ยกตัวอย่างเช่น

1. ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2558 โดยมีการแก้ไขให้โรงไฟฟ้าพลังงานความร้อนที่ใช้ขยะมูลฝอยเป็นเชื้อเพลิงทุกขนาด ไม่ต้องจัดทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (EIA) ทั้งที่จากเดิมโรงไฟฟ้าพลังงานความร้อนทุกประเภทที่มีกำลังการผลิตเกิน 10 เมกะวัตต์ เป็นโครงการที่ต้องจัดทำ EIA
2. คำสั่งคสช. 4/2559 เรื่อง การยกเว้นการใช้บังคับกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมสำหรับการประกอบกิจการบางประเภท กำหนดให้ยกเว้นกฎหมายผังเมืองไม่ให้บังคับแก่กิจการโรงงานไฟฟ้าและกิจการเกี่ยวกับขยะมูลฝอย ส่งผลให้สามารถสร้างโรงไฟฟ้าขยะได้โดยไม่ต้องสนใจว่าผังเมืองนั้นกำหนดให้เป็นพื้นที่ประเภทใด
3. กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน กระทรวงพลังงาน ประกาศแผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือกโดยมีเป้าหมายการเพิ่มกำลังการผลิตของโรงไฟฟ้าตาม PDP2018 ระหว่างปี 2561-2580 โดยจะเพิ่มกำลังการผลิตไฟฟ้าจากขยะชุมชน 900 เมกะวัตต์, ขยะอุตสาหกรรม 75 เมกะวัตต์

จะเห็นได้ว่าการส่งเสริมจากนโยบายรัฐรูปแบบต่างๆ เหล่านี้ เปิดช่องให้โรงงานไฟฟ้าขยะเกิดขึ้นได้ง่าย และรวดเร็วกว่าโครงการประเภทอื่นๆ ซึ่งผลกระทบต่อไม่ได้มีเพียงแคที่ยกตัวอย่างมาเท่านั้น แต่เกิดขึ้นแพร่หลายทั่วประเทศอย่างเจียบๆ จากข้อมูลในเดือนมิถุนายน 2564 กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน เผยว่า มีโรงไฟฟ้าพลังงานขยะที่สร้างเสร็จและจ่ายไฟเข้าระบบไฟฟ้าแล้วถึง 44 โครงการ ยังไม่นับอีกหลายโครงการที่กำลังก่อสร้าง และมีแนวโน้มที่จะมากขึ้นอีกในอนาคต

ในวาระสิ้นปี 2564 ที่ผ่านมา จึงจำเป็นที่จะต้องย้ำกันให้ชัดเจนว่า สิ่งที่ต้องคำนึงควบคู่ไปกับการกำจัดขยะ คือการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของคนในพื้นที่ เพื่อกำหนดพื้นที่ที่เหมาะสมห่างไกลชุมชน และห่างไกลพื้นที่เปราะบางด้านสิ่งแวดล้อม รวมทั้งต้องจัดให้มีกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่อย่างมีความหมาย เพื่อให้โครงการเหล่านี้สร้างประโยชน์ได้จริง และไม่มีผู้ที่ต้องเสียสละภายใต้ข้ออ้างว่า “ทำเพื่อส่วนรวม”

ทั้งนี้ แนวร่วมฯ เห็นว่าโรงไฟฟ้าขยะยังเป็น "false solution" ในเรื่องของการแก้ไขปัญหาขยะ โดยอ้างว่าการนำขยะมาเผาเป็นพลังงานเป็นเศรษฐกิจหมุนเวียนแบบหนึ่ง ทั้งที่ในความจริงก็เป็นการแปลงขยะให้กลายเป็นมลพิษทางอากาศ และในอีกแง่หนึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสังคมไม่เห็นความสำคัญของการลดการผลิต (reduce) และการใช้ซ้ำ (reuse) ผลิตภัณฑ์จำพวกพลาสติก ซึ่งเป็นแนวทางที่จะสร้างระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนที่แท้จริง ซึ่งปัจจุบันเราเห็นได้ว่า ภาครัฐให้ความสำคัญกับโรงไฟฟ้าขยะในฐานะแนวทางการแก้ไขปัญหาขยะล้นเมือง ในขณะที่กฎหมายในเรื่องการควบคุมการผลิตพลาสติก การทำกฎหมายขยายความรับผิดชอบของผู้ผลิต (Extended Producer Responsibility: EPR) หรือการสนับสนุนการ reuse/recycle ในระดับสังคม ประเทศไทยยังดำเนินการได้น้อยและช้ากว่ามาก

3. โครงการผลิตไฟฟ้าพลังน้ำ

Sector classification and activity	
Sector and activity	Hydropower
ISIC CODE	3510
Description	Construction and operation of electricity generation facilities that produce electricity, heating and cooling from Hydropower
Scope	Construction and operation (electricity generation)
The activity makes significant contribution to climate change mitigation	
Metrics and thresholds	<p>Green¹⁴</p> <p>A hydropower facility in operation before 2020 is eligible if it has either:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A power density > 5W/m² <p>OR</p> <ul style="list-style-type: none"> • GHG emissions intensity < 100g CO₂e/kWh. <p>A hydropower facility commencing operation in 2020 or after is eligible if it has either:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A power density > 10W/m² <p>OR</p> <ul style="list-style-type: none"> • GHG emissions intensity < 50g CO₂e/kWh. <p>In addition, pumped storage facilities must also meet one of the following criteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> • The facility is demonstrably purposefully built in conjunction with intermittent renewables <p>AND / OR</p> <ul style="list-style-type: none"> • The facility is contributing to a grid which already has a share of intermittent renewables deployment of at least 20% or has credible evidence of programmes in place that increase the share of intermittent renewables to this level within the next 10 years.

	<p>Evidence of such programmes might be the current development of renewable energy facilities that are due to come online in the near term, or the auction of PPAs for renewables.</p> <p>AND / OR</p> <ul style="list-style-type: none"> The facility can credibly demonstrate that the pumped storage will not be charged with an off-peak grid intensity that is higher than the intensity of the electricity that it will displace when it is discharged. For example, demonstrating that there is no combination of the following in the merit order: (1) mid-merit coal and (2) gas used at times of peak demand.
Amber	Retrofitting that improves either power density or decreases emission intensity by at least 15% is eligible
Red	The activity does not meet green or amber criteria

ที่มา: ร่าง Thailand Taxonomy ระยะที่ 1

แนวร่วมฯ เห็นว่า โครงการผลิตไฟฟ้าพลังน้ำ เป็นตัวอย่างอันดีของประเภทกิจกรรมที่จำเป็นต้องกำหนดหลักเกณฑ์ DNSH (Do No Significant Harm) ที่รัดกุมและรอบด้าน เนื่องจากโครงการผลิตไฟฟ้าพลังน้ำขนาดใหญ่ย่อมเสี่ยงอย่างยิ่งที่จะสร้างผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อวัตถุประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อมอื่นๆ นอกเหนือจากการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเพื่อบรรเทาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยเฉพาะวัตถุประสงค์ “การใช้ประโยชน์และอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืน” และ “การอนุรักษ์และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศ”

อย่างไรก็ดี เงื่อนไขและตัวชี้วัดของกิจกรรมดังกล่าวในร่าง Thailand Taxonomy ระยะที่ 1 ยังขาดความรัดกุมอย่างสิ้นเชิง เนื่องจากไม่ได้มีการกำหนดเกณฑ์ DNSH ที่เฉพาะเจาะจงสำหรับโครงการผลิตไฟฟ้าพลังน้ำแต่อย่างใด โดยเฉพาะเกณฑ์ DNSH ด้านความหลากหลายทางชีวภาพของทั้งระบบนิเวศลุ่มน้ำ ซึ่งสำคัญอย่างยิ่งสำหรับโครงการผลิตไฟฟ้าพลังน้ำบนแม่น้ำสายหลัก

แนวร่วมฯ จึงเสนอว่า คณะทำงานฯ ควรเพิ่มเติมเกณฑ์ DNSH ที่เฉพาะเจาะจงสำหรับโครงการผลิตไฟฟ้าพลังน้ำ เพื่อสร้างหลักประกันว่าโครงการดังกล่าวจะไม่ส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อวัตถุประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อมอื่นๆ โดยคณะทำงานฯ อาจประยุกต์ใช้เกณฑ์ DNSH สำหรับโครงการผลิตไฟฟ้าพลังน้ำ ของ EU Taxonomy เพื่อสร้างหลักประกันว่าจะไม่ลดรอบวัตถุประสงค์ “การใช้ประโยชน์และอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืน”⁶ โดยเกณฑ์ DNSH ดังกล่าวของ EU Taxonomy มีเนื้อหาตัวอย่างดังนี้

⁶ เข้าถึงจาก <https://ec.europa.eu/sustainable-finance-taxonomy/activities/activity/167/view>

1. ผู้ดำเนินโครงการลงมือปฏิบัติตามมาตรการบรรเทาผลกระทบทั้งหมดที่เป็นไปได้ทางเทคนิคและมีนัยสำคัญต่อระบบนิเวศ เพื่อลดผลกระทบเชิงลบต่อแหล่งน้ำ แหล่งที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตที่ได้รับการคุ้มครอง และพันธุ์พืชและสัตว์ที่พึ่งพาอาศัยแหล่งน้ำ มาตรการเหล่านี้รวมถึง

- มาตรการเพื่อรับประกันว่าปลาจะสามารถเดินทางอพยพทั้งต้นน้ำและปลายน้ำ เช่น เครื่องปั่นไฟที่เป็นมิตรกับปลา มาตรการระงับหรือลดขนาดปฏิบัติการของเขื่อนให้เหลือน้อยที่สุดในฤดูอพยพหรือวางไข่ของปลา เป็นต้น
- มาตรการเพื่อลดการไหลของตะกอนให้เหลือน้อยที่สุด และมาตรการบรรเทาความผันผวนระยะสั้นของกระแสน้ำ
- มาตรการปกป้องหรือส่งเสริมถิ่นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า

2. ผู้ดำเนินโครงการจัดทำการศึกษาประเมินผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อแหล่งน้ำทั้งหมดในกลุ่มน้ำเดียวกัน ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อถิ่นที่อยู่อาศัยที่ได้รับการคุ้มครอง พันธุ์พืชและสัตว์ที่อาศัยแหล่งน้ำ รวมถึงการวิเคราะห์เส้นทางอพยพของปลา ตลอดจนประเมิน *ผลกระทบสะสม* ของโครงการใหม่ดังกล่าวกับโครงการอื่นๆ ที่มีอยู่เดิมหรืออยู่ในแผนการก่อสร้าง ในกลุ่มน้ำเดียวกัน

คำถามที่ 6/7 เงื่อนไขที่ใช้ประเมินผลกระทบของกิจกรรมการลดก๊าซเรือนกระจกในภาคผลิตพลังงานและการขนส่งต่อสิ่งแวดล้อมด้านอื่นๆ (Do No Significant Harm) รวมถึงการประเมินผลกระทบด้านสังคม (Minimum Social Safeguard) ครบถ้วนแล้วหรือไม่

แนวร่วมฯ ได้นำเสนอไปแล้วในคำถามก่อนๆ ถึงข้อจำกัดของการไม่กำหนดเกณฑ์ DNSH รายกิจกรรม โดยเฉพาะกิจกรรมที่สุ่มเสี่ยงว่าจะสร้างผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อวัตถุประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อมข้ออื่นๆ หรือไม่ถูกกำกับอย่างรัดกุมเพียงพอภายใต้กฎระเบียบปัจจุบัน

สำหรับการประเมินผลกระทบด้านสังคม (Minimum Social Safeguards – MSS) แนวร่วมฯ เสนอว่า คณะทำงานฯ **ควรอ้างอิง IFC Performance Standards อย่างครบถ้วน** เนื่องจากในร่าง Thailand Taxonomy ระยะที่ 1 ยังไม่รวม Performance Standard 3 ว่าด้วยการป้องกันมลพิษและประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากร และ Performance Standard 6 ว่าด้วยการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ทั้งที่ทั้ง 2 มาตรฐานดังกล่าวเป็นมาตรฐานสากล และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อมโดยรวมของ Thailand Taxonomy โดยตรง (ข้อ “การป้องกันและควบคุมมลพิษ” และ “การอนุรักษ์และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศ”)

สำหรับโครงการขนาดใหญ่ที่อาจส่งผลกระทบข้ามพรมแดน แนวร่วมฯ เสนอว่าคณะทำงานฯ **ควรรวมการประเมินผลกระทบข้ามพรมแดนตามกติกาหรือข้อตกลงในระดับภูมิภาคหรือสากล** เข้าไว้ในเกณฑ์

การประเมินผลกระทบทางสังคมใน Thailand Taxonomy ระยะที่ 1 ด้วย ยกตัวอย่างเช่น ผู้ดำเนินโครงการผลิตไฟฟ้าพลังน้ำขนาดใหญ่ในลุ่มน้ำโขงตอนล่าง ควรจัดทำ “รายงานผลกระทบข้ามพรมแดนในลุ่มน้ำโขงตอนล่าง” ตามแนวปฏิบัติ Transboundary Environmental Impact Assessment in the Lower Mekong River Basin (TbEIA) ของคณะกรรมการแม่น้ำโขง⁷

นอกจากนี้ แนวร่วมฯ เห็นว่า คณะทำงานฯ ควรระบุอย่างชัดเจนในเกณฑ์ MSS ให้ผู้ดำเนินโครงการต้องปฏิบัติตามสนธิสัญญาหลักด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ อาทิ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights – ICESCR) และมาตรฐานสากลด้านสิทธิมนุษยชน อาทิ หลักการชี้แนะของสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights: UNGP) ตามหลักเกณฑ์ใน EU Taxonomy หรือร่าง taxonomy ของสิงคโปร์ และ มาเลเซีย สองประเทศสมาชิกอาเซียน

อีกประเด็นหนึ่งที่แนวร่วมฯ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง คือ การที่ Thailand Taxonomy อนุญาตให้ผู้ดำเนินโครงการสามารถจัดทำ “แผนการเยียวยา” (remedial plan) ได้ สำหรับโครงการที่ไม่ผ่านเกณฑ์ DNSH และการประเมินผลกระทบด้านสังคม (Minimum Social Safeguards – MSS) โดยอนุโลมให้โครงการที่ส่ง “แผนการเยียวยา” ได้รับการอนุมัติว่าเข้าข่ายสีเขียว (Green) หรือเหลือง (Amber) โดยปริยาย ทั้งที่ไม่ควรถือว่าเข้าข่ายเลย ในเมื่อไม่ผ่านเกณฑ์ DNSH และ MSS (อีกทั้งเกณฑ์ดังกล่าวก็ระบุเรื่องการกำหนดมาตรการบรรเทาผลกระทบและมาตรการเยียวยาไว้แล้ว)

แนวร่วมฯ เห็นว่าการอนุโลมให้ส่ง “แผนการเยียวยา” ดังกล่าว นอกจากจะขาดการอ้างอิงมาตรฐานหรือหลักการสากลใดๆ แล้ว ยังสับสนอย่างยิ่งที่จะเปิดช่องให้เกิดการ “ฟอกเขียว” (greenwash) ขนานใหญ่ โดยผู้ดำเนินโครงการที่ไม่มีเจตนาจะออกแบบโครงการและวางมาตรการบรรเทาผลกระทบที่ผ่านเกณฑ์ DNSH และ MSS อย่างจริงจัง

รายชื่อองค์กรที่สนับสนุนความเห็นฉบับนี้

1. เครือข่ายติดตามการลงทุนไทยและความรับผิดชอบข้ามพรมแดน (ETOs Watch Coalition)
2. มูลนิธิศูนย์ข้อมูลชุมชน (Community Resource Centre Foundation: CRC)
3. มูลนิธิภาคใต้สีเขียว (Green South Foundation)

⁷ เข้าถึงได้จาก <https://www.mrcmekong.org/resource/ajg6hp>

4. โครงการพลังงานสะอาดจังหวัดระยอง

เกี่ยวกับแนวร่วมการเงินที่เป็นธรรมประเทศไทย (Fair Finance Thailand)

แนวร่วมการเงินที่เป็นธรรมประเทศไทย (Fair Finance Thailand เว็บไซต์ www.fairfinancethailand.org) ก่อตั้งในปี พ.ศ. 2561 สมาชิกประกอบด้วยบริษัทวิจัย 1 บริษัท และองค์กรภาคประชาสังคม 4 องค์กร ที่มีความสนใจร่วมกันในการติดตามผลกระทบและความท้าทายของธุรกิจธนาคาร และประสงค์จะร่วมกันผลักดันภาคธนาคารไทยให้ก้าวสู่แนวคิดและวิถีปฏิบัติของ “การธนาคารที่ยั่งยืน” (sustainable banking) อย่างแท้จริง ผ่านการนำมาตรฐาน Fair Finance Guide International (แนวปฏิบัติของแนวร่วมการเงินที่เป็นธรรมนานาชาติ เว็บไซต์ www.fairfinanceguide.org) มาใช้ในการประเมินนโยบายด้านต่างๆ ของธนาคารพาณิชย์ไทยที่เปิดเผยสู่สาธารณะ เริ่มจากปี พ.ศ. 2561 เป็นปีแรก

สมาชิกแนวร่วม Fair Finance Thailand ได้แก่

1. บริษัท ป่าสาละ จำกัด
2. International Rivers
3. มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค
4. มูลนิธินิติธรรมสิ่งแวดล้อม (EnLaw)
5. มูลนิธิบูรณะนิเวศ (EARTH)

